

KRIVIČNA DJELA PROTIV SIGURNOSTI JAVNOG PROMETA (Glava XXVIII KZ FBiH)

1. Opće napomene

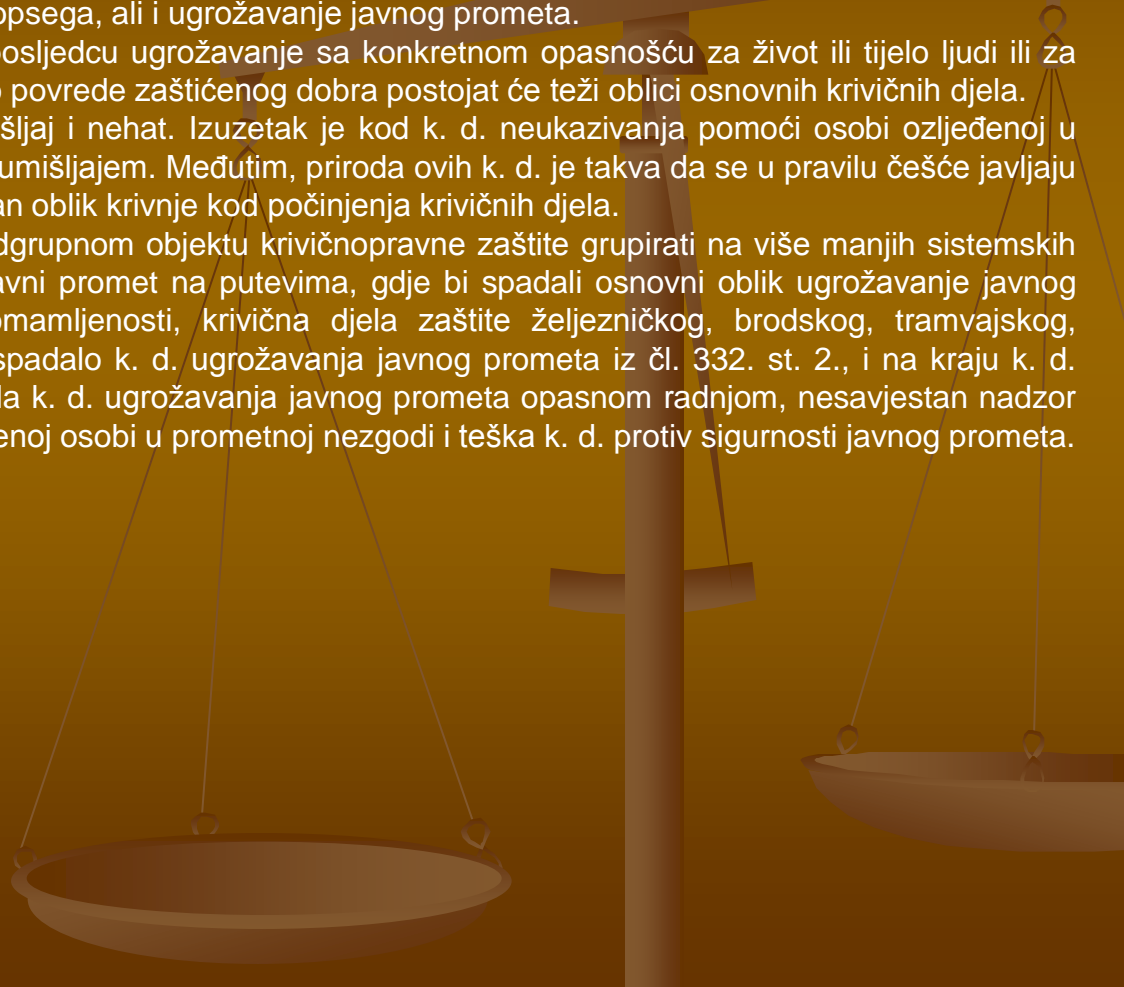
Krivična djela iz ove glave zakona spadaju u kategoriju općeopasnih krivičnih djela. Objekt krivičnopravne zaštite krivičnih djela iz ove glave je sigurnost javnog prometa, odnosno sigurnost ljudi i imovine u javnom prometu. Osim krivičnopravne zaštite sigurnost javnog prometa štiti se i propisivanjem drugih kažnjivih radnji kao što su prekršaji protiv sigurnosti javnog prometa.

Bez obzira o kojem se vidu saobraćaja radi tj. neovisno o vrsti prijevoza (cestovni, željeznički, vodeni..) ova su djela objektivno povezana sa prijevozom ljudi ili dobara. Zbog toga je kod ovih krivičnih djela specifičan i subjekt i sredstva kojima se djela vrše. Izvršitelj je najčešće sudionik u prometu, a sredstvo izvršenja prometno vozilo. Izuzeci postoje kad je u pitanju vodeni i željeznički promet gdje se kao sudionici mogu pojaviti i druge osobe. Posljedica krivičnih djela iz ove glave je ugrožavanje, tj. izazivanje opasnosti za život ljudi ili imovinu većeg opsega, ali i ugrožavanje javnog prometa.

Osnovni oblici većine k. d. iz ove glave imaju za posljedicu ugrožavanje sa konkretnom opasnošću za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima. Ako izvršenjem djela dođe do povrede zaštićenog dobra postojat će teži oblici osnovnih krivičnih djela.

U pogledu krivnje kod većine k. d. moguć je i umišljaj i nehat. Izuzetak je kod k. d. neukazivanja pomoći osobi ozlijeđenoj u prometnoj nezgodi koja se može izvršiti isključivo s umišljajem. Međutim, priroda ovih k. d. je takva da se u pravilu češće javljaju kao posljedica nepažljivog ponašanja, tj. kao nehatan oblik krivnje kod počinjenja krivičnih djela.

Sva k. d. iz ove skupine mogu se prema užem podgrupnom objektu krivičnopravne zaštite grupirati na više manjih sistemskih jedinica, kao što su krivična djela kojima se štiti javni promet na putevima, gdje bi spadali osnovni oblik ugrožavanje javnog prometa i ugrožavanje javnog prometa usljed omamljenosti, krivična djela zaštite željezničkog, brodskog, tramvajskog, trolejskog prometa ili prometa žičarom, gdje bi spadalo k. d. ugrožavanja javnog prometa iz čl. 332. st. 2., i na kraju k. d. kojima se općenito štiti javni promet, gdje bi spadala k. d. ugrožavanja javnog prometa opasnom radnjom, nesavjestan nadzor nad javnim prometom, neukazivanje pomoći ozlijeđenoj osobi u prometnoj nezgodi i teška k. d. protiv sigurnosti javnog prometa.

UGROŽAVANJE JAVNOG PROMETA – ČL. 332. KZ FBiH

Ovo djelo čini sudionik u prometu koji se ne pridržava prometnih propisa i time ugrozi javni promet dovodeći u opasnost život ljudi ili imovinu većih razmjera (kod drugog nastupi imovinska šteta preko 5.000 KM).

Ovo je k. d. blanketnog karaktera čije postojanje ovisi od mnogobrojnih propisa kojima je reguliran promet na putevima.

Počinitelj k. d. je sudionik u prometu na putevima. To je najčešće osoba koja u prometu upravlja motornim vozilom ali to mogu biti i druge osobe koje se nalaze u vozilu iako ne upravljaju vozilom, zatim pješaci, biciklisti, osobe koje poslove radnog mjesta obavljaju na putu, itd.

Radnja k. d. je nepridržavanje prometnih propisa (ponašanje suprotno prometnim propisima). Najčešći pojavni oblici radnje izvršenja ovog k. d. su neprilagođena i nepropisna brzina, nepoštivanje prometnih znakova, nepropisno preticanje ili obilaženje, nepropisno skretanje, zaustavljanje, itd. Posljedica k. d. sastoji se u konkretnoj opasnosti za život ljudi ili za imovinu većih razmjera. Kao imovina većih razmjera smatra se imovina čija vrijednost prelazi 50.000 KM. Pored posljedice, za postojanje ovog oblika k. d. nužno je ostvarenje i objektivnog uvjeta kažnjivosti koji se sastoji u nastupanju imovinske štete kod drugog u visini preko 5.000 KM.

K. d. može biti izvršeno samo na putu (autoput, regionalni, lokalni, seoski, poljski ili šumski put, te putevi u tvorničkom ili kasarnskom krugu, prostori benzinskih pumpi, parkirališta itd.).

Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj, a odredbom st. 3. ovog čl. propisan je i nehatni oblik djela. Ovo je djelo blanketnog karaktera, jer postojanje radnje izvršenja kojom se ugrožava promet zavisi od niza propisa koji reguliraju pojedine navedne oblike prometa, što znači da kršenje nekih od tih odredbi dovodi do ugrožavanja javnog prometa.

NEUKAZIVANJE POMOĆI OSOBI OZLIJEĐENOJ U PROMETNOJ NEZGODI (čl. 337. KZFBiH)

Ovo k. d. može počiniti vozač motornog vozila ili drugog prijevoznog sredstva koji ostavi bez pomoći osobu koja je ozlijeđena tim prijevoznim sredstvom ili čiju je ozlijeđenu prouzrokovao. Učinitelj ovog k. d. može biti samo vozač motornog ili drugog prijevoznog sredstva koji je sam prouzrokovao povredu ili koji je upravljao motornim vozilom ili prijevoznim sredstvom kojim je neka osoba povrijeđena.

Radnja izvršenja ovog djela određena je uopćeno i to kao ostavljanje bez pomoći osobe koja je povrijeđena u prometnoj nezgodi (npr. nezaustavljanje vozila nakon nanesene povrede, bijeg sa mjesta udesa, propuštanje pozivanja pomoći, propuštanje prevoženja povređene osobe u zdravstvenu ustanovu itd.).

Djelo postoji i kad učinitelj nije kriv za povredu, a to je u slučaju kad je sam povrijeđeni svojim ponašanjem doveo do nastupanja povrede.

Posljedica k. d. sastoji se u prouzrokovanom stanju opasnosti za povređenu osobu, pa se djelo smatra dovršenim samim ostavljanjem bez pomoći takve osobe.

Oblik krivnje je umišljaj. Učinitelj treba biti svjestan da je prijevoznim sredstvom kojim je upravljao povrijedio ili prouzrokovao povredu druge osobe i da tu osobu ostavlja bez pomoći.

Teži oblik krivnje propisan je st. 2. ovog čl. koji postoji kad je zbog neukazivanja pomoći prouzrokovana teška tjelesna ozlijeđena ili smrt ozlijeđene osobe. Kvalifikatorne okolnosti su teže posljedice koje su nastale kao rezultat nepružanja pomoći. Za krivičnu odgovornost učinitelja potrebno je da su teže posljedice obuhvaćene njegovim nehatom.

KRIVIČNA DJELA PROTIV PRAVOSUĐA (Glava XXIX KZ FBiH)

1. Opće napomene

Krivičnim djelima iz ove glave štiti se pravosuđe, tj. štiti se pravilno i zakonito obavljanje pravosudnih funkcija. Pojam pravosuđa shvaća se u užem ili širem smislu. Pod pravosuđem u užem smislu podrazumijeva se redovno i posebno sudstvo. Najveći broj k. d. iz ove glave upravljen je protiv pravosudnih funkcija koje se odnose na gonjenje i suđenja učinitelja k. d., što znači protiv funkcija koje vrše sudovi i javna tužilaštva.

Pojam pravosuđa u širem smislu pored sudstva, obuhvaća i druge službe koje sarađuju sa sudovima u ostvarivanju pravosudnih funkcija kao što su javna tužilaštva, pravobranilaštva, organi unutarnjih poslova, te pravosudna uprava. Pravilno i zakonito vršenje pravosudnih funkcija može biti ugroženo radnjama osoba izvan pravosuđa, ali i nezakonitim radnjama osoba koje rade u pravosudnim organima ili drugih službenih osoba. Neka krivična djela iz ove glave može počiniti svaka osoba, dok neka k. d. čine samo osobe sa određenim osobnim svojstvima (npr. službena ili odgovorna osoba, svjedok, vještak, prevoditelj itd). Kada se kao učinitelj krivičnog djela pojavljuje osoba iz pravosuđa, npr. sudac, javni tužitelj najčešće se radi o nekom krivičnom djelu iz grupe krivičnih djela protiv službene dužnosti, kao što je zloupotreba položaja ili ovlasti, primanje mita itd., ili o nekom k. djelu protiv slobode i prava građana, kao što su protupravno lišenje slobode, iznuđivanje iskaza, zlostavljanje u vršenju službe, neovlašteno prisluškivanje i zvučno snimanje itd.

Redovni oblik krivnje je umišljaj.

DOGOVOR ZA UČINJENJE KRIVIČNIH DJELA (čl. 338. KZ F BiH)

Dogovor za učinjenje krivičnih djela u teoriji je poznat pod nazivom komplot i predstavlja jedan od slučajeva inkriminiranja pripremne radnje kao samostalnog krivičnog djela. Ovakvim se inkriminiranjem nastoji preventivno djelovati na buduće činjenje krivičnih djela. Ova inkriminacija stoga spada u tzv. “delikte prepreke”. Ovdje se odstupa od opće odredbe prema kojoj su pripremne radnje nekažnjive.

Ovo k. d. čini ko s drugim dogovori učinjenje krivičnog djela propisanog zakonom u Federaciji za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ako za dogovor učinjenja takvog pojedinog k. d. nije propisana posebna kazna.

Učinitelj ovog k. d. može biti svaka osoba. Radnja učinjenja sastoji se u dogovoru, sporazumu dvije ili više osoba da zajedno učine jedno ili više krivičnih djela. Dogovor se može postići usmenim ili pisanim putem ili konkludentnim radnjama, ali je uvijek potrebno da postoji suglasnost volja za učinjenjem određenog k. d. Krivično djelo koje je dogovoreno mora biti konkretizirano u svim svojim bitnim obilježjima. Ako te konkretizacije nema, ni ovog k. d., jer uopćeni dogovor o učinjenju nekog k. d. u nekoj prilici koja se ukaže neće predstavljati radnju učinjenja ovog k. d. Dogovor je izraz namjere da se s drugim zajednički kroz suizvršilaštvo učini određeno k.d. Ako nema te svijesti o zajedničkom djelovanju tada nema ni dogovora o izvršenju tog krivičnog djela.

Kod ovog k. d. kažnjava se za sam dogovor, što znači da je nebitno je li došlo do ostvarenja dogovorenog djela ili do njegovog pokušaja. Ovo je djelo po svojoj prirodi pripremna radnja jer je ono samo prethodni stadij u ostvarenju dogovorenog k. djela koje je primarno. Prema tome djelo zadržava svoju samostalnost samo ako nije došlo do ostvarenja dogovorenog odnosno pripremanog krivičnog djela, a ukoliko dođe do ostvarenja dogovorenog odnosno pripremanog djela tada ovo djelo gubi svoju krivičnopravnu samostalnost.

Za krivičnu odgovornost potreban je direktni umišljaj.

LAŽNO PRIJAVLJIVANJE (čl. 347. KZ FBiH)

- Ovo krivično djelo čini ko prijavi koju određenu osobu da je učinila krivično djelo propisano zakonom u Federaciji, znajući da ta osoba nije učinitelj. Svrha ove inkriminacije je u tome da se spriječi ometanje rada pravosudnih organa i da se pojedinci zaštite od lažnih prijava da su izvršili neko krivično djelo. Učinitelj ovog djela može biti svaka osoba.
- Radnja učinjenja ovog k. d. je lažno prijavljivanje određene osobe što znači da je nadležni državni organ upoznat sa izvršenjem k. d. kako bi došlo do pokretanja krivičnog postupka protiv određene osobe. Moguće je da djelo nije uopće počinjeno ili da je počinjeno ali da njegov počinitelj nije osoba koja je lažno prijavljena. Djelo postoji ako učinitelj zna da osoba koju prijavljuje nije počinila k. d. Znanje te činjenice je bitno obilježje ovog k. d., što znači da ono neće postojati ako je učinitelj na osnovu nekih činjenica i okolnosti povjerovao da je određena osoba izvršila određeno k. d. Prijava se mora odnositi na individualno određenu osobu bilo da se jasno navodi njeno ime i prezime, bilo da se na drugi način ponude podaci koji nedvosmisleno ukazuju o kojoj se osobi radi. Djelo postoji ako se prijava odnosi na k. d. koje je propisano zakonom u Federaciji, pri čemu za njegovo postojanje nije nužna i pravna kvalifikacija prijavljenog djela.
- Djelo je dovršeno podnošenjem lažne prijave, pri čemu je nebitno da li je došlo i do pokretanja krivičnog postupka.
- Drugi oblik ovog krivičnog djela čini ko podmetanjem tragova krivičnog djela ili na drugi način izazove pokretanje krivičnog postupka zbog krivičnog djela propisanog zakonom u Federaciji protiv osobe za koju zna da nije učinitelj.

DAVANJE LAŽNOG ISKAZA (čl. 348. KZ FBiH)

Ovo krivično djelo čini svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač koji u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku u Federaciji, da lažni iskaz.

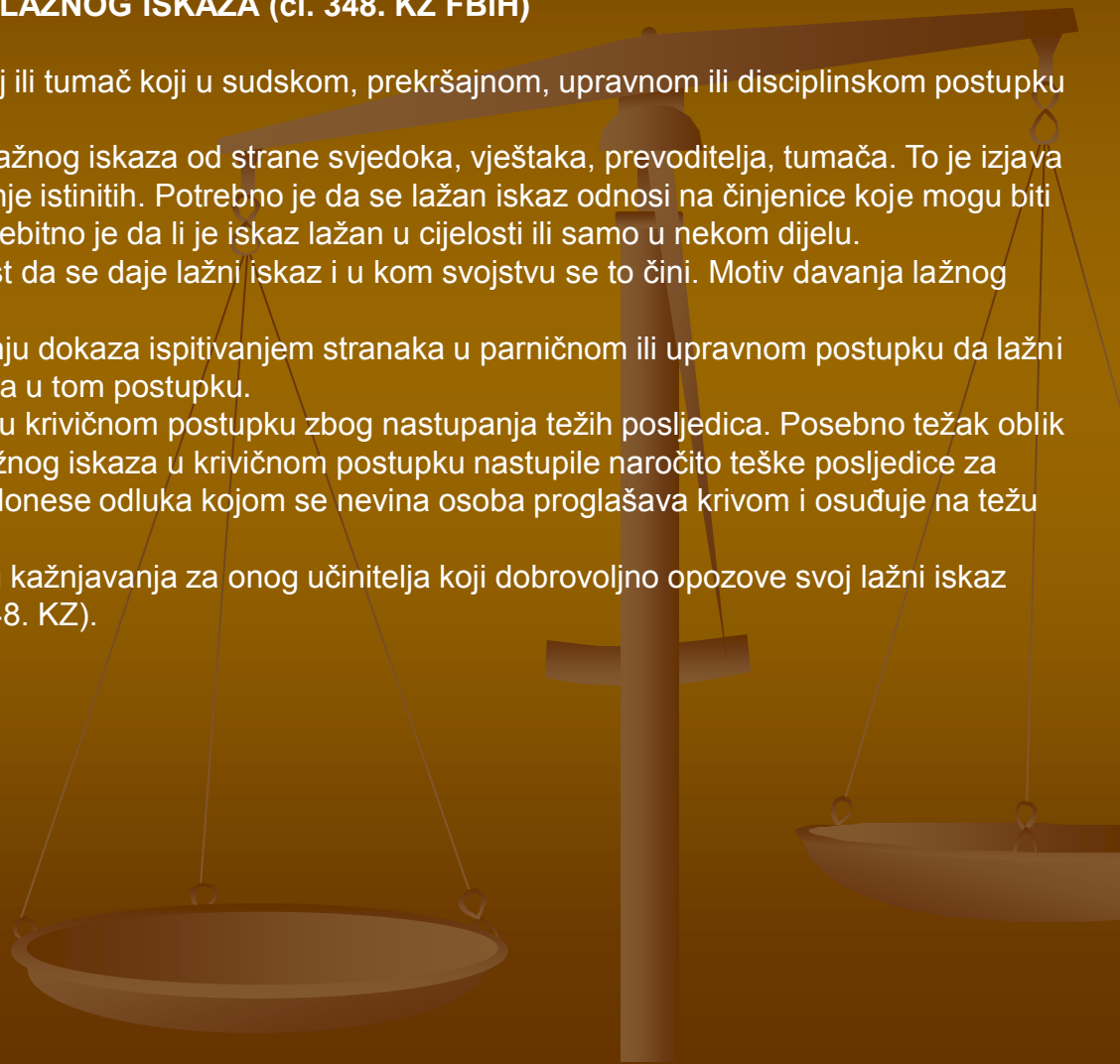
Radnja učinjenja ovog krivičnog djela je davanje lažnog iskaza od strane svjedoka, vještaka, prevoditelja, tumača. To je izjava koja sadrži potvrđivanje neistinitih činjenica ili negiranje istinitih. Potrebno je da se lažan iskaz odnosi na činjenice koje mogu biti od utjecaja na odluku u predmetu u kojem se daju. Nebitno je da li je iskaz lažan u cijelosti ili samo u nekom dijelu.

Oblik krivnje je umišljaj, koji treba obuhvatiti svijest da se daje lažni iskaz i u kom svojstvu se to čini. Motiv davanja lažnog iskaza nije od značaja za postojanje djela.

Drugi oblik ovog djela čini stranka koja pri izvođenju dokaza ispitivanjem stranaka u parničnom ili upravnom postupku da lažni iskaz, a na tom iskazu je zasnovana odluka donesena u tom postupku.

Teži oblik ovog djela postoji ako je lažni iskaz dat u krivičnom postupku zbog nastupanja težih posljedica. Posebno težak oblik ovog krivičnog djela postoji kad su uslijed davanja lažnog iskaza u krivičnom postupku nastupile naročito teške posljedice za okrivljenika kao npr. u slučaju kad se na tom iskazu donese odluka kojom se nevina osoba proglašava krivom i osuđuje na težu kaznu.

Zakonodavac je predvidio i blaži tretman na planu kažnjavanja za onog učinitelja koji dobrovoljno opozove svoj lažni iskaz prije donošenja konačne odluke (u smislu st. 5. čl. 348. KZ).

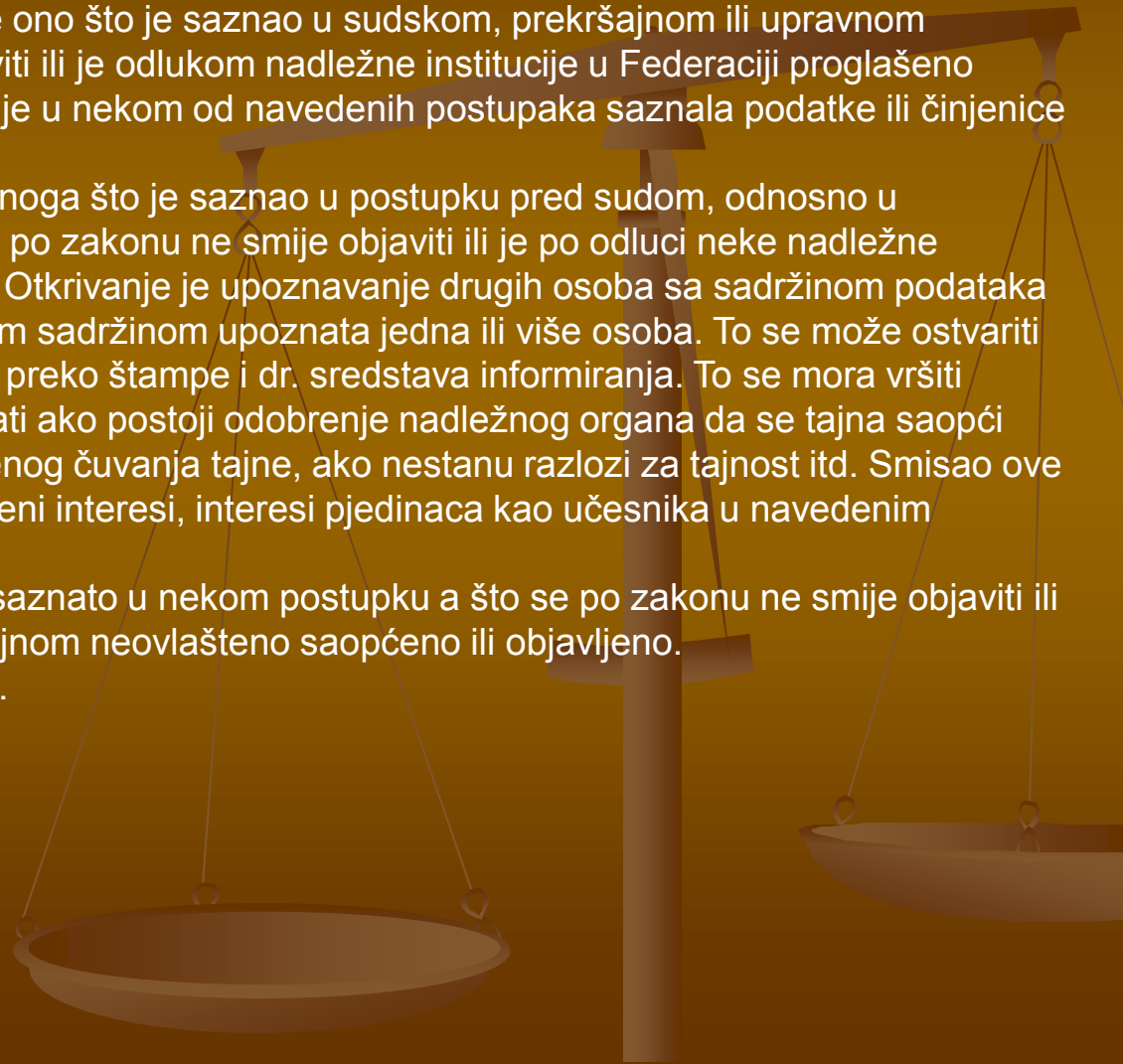

POVREDA TAJNOSTI POSTUPKA (čl. 350. KZ FBiH)

Ovo krivično djelo čini ko neovlašteno otkrije ono što je saznao u sudskom, prekršajnom ili upravnom postupku, a što se po zakonu ne smije objaviti ili je odlukom nadležne institucije u Federaciji proglašeno tajnom. Učinitelj može biti svaka osoba koja je u nekom od navedenih postupaka saznala podatke ili činjenice koji su proglašeni tajnom.

Radnja učinjenja je neovlašteno otkrivanje onoga što je saznao u postupku pred sudom, odnosno u upravnom ili prekršajnom postupku, a što se po zakonu ne smije objaviti ili je po odluci neke nadležne institucije u Federaciji proglašeno kao tajna. Otkrivanje je upoznavanje drugih osoba sa sadržinom podataka ili činjenica, pri čemu je nebitno da li je sa tom sadržinom upoznata jedna ili više osoba. To se može ostvariti na različite načine, usmeno, pisanim putem, preko štampe i dr. sredstava informiranja. To se mora vršiti neovlašteno. Ovo krivično djelo neće postojati ako postoji odobrenje nadležnog organa da se tajna saopći drugom, ako istekne rok vremenski ograničenog čuvanja tajne, ako nestanu razlozi za tajnost itd. Smisao ove inkriminacije je da se tajnošću zaštite društveni interesi, interesi pjeđinaca kao učesnika u navedenim postupcima, kao i interesi samog postupka.

Krivično djelo je dovršeno kad je ono što je saznato u nekom postupku a što se po zakonu ne smije objaviti ili je odlukom nadležne institucije proglašeno tajnom neovlašteno saopćeno ili objavljeno. Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj.

NEIZVRŠAVANJE SUDSKE ODLUKE (čl. 351. KZ)

Neizvršavanje sudske odluke je krivično djelo kojim su sankcionirane djelatnosti kojima se onemogućava sprovođenje pravomoćnih sudskih odluka ili kojima se sprječava ostvarivanje prava koja svoj osnov imaju u pravomoćnim sudskim odlukama.

Osnovni oblik ovog djela čini odgovorna osoba u organu vlasti ili pravnoj osobi ili drugim institucijama u Federaciji koje ne postupe po pravomoćnoj odluci suda u Federaciji. Učinitelj ovog djela može biti samo odgovorna osoba u organu vlasti, u pravnoj osobi ili u drugim institucijama u Federaciji.

Radnja učinjenja je nepostupanje po pravomoćnoj odluci suda u Federaciji. Nebitno je u kojem je postupku sudska odluka donesena (parničnom, upravnom, krivičnom). Bitno je da se radi o pravomoćnoj sudskoj odluci a to je ona odluka protiv koje se ne mogu ulagati redovni pravni lijekovi. Sama radnja nepostupanja po pravomoćnoj sudskoj odluci u pravilu predstavlja nečinjenje iako postoji obveza na neko činjenje. To je npr. u slučaju kad se ne donese odgovarajući akt koji je nužan za izvršenje sudske odluke, kad se pravomoćna odluka ne dostavi nadležnom organu radi izvršenja, ili kad se odbije da se izvrši neka radnja koja je naznačena u pravomoćnoj sudskoj odluci.

Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj.

Drugi oblik ovog djela propisan je st. 2. ovog čl. koje čini odgovorna osoba koja odbije izvršiti odluku Doma za ljudska prava za Federaciju ili odluku Ustavnog suda Federacije koju je dužna izvršiti. Dakle, učinitelj može biti samo odgovorna osoba.

Odredbom st. 3. ovog čl. propisan je teži oblik ovog k. d. koji postoji ako je neizvršenjem sudske odluke prouzrokovana teža povreda prava drugoga ili značajna materijalna šteta. Da li se radi o takvim posljedicama faktično je pitanje koje se mora posebno rješavati u svakom konkretnom slučaju. U odnosu na prouzrokovanje težih povreda prava drugoga ili značajnu materijalnu štetu za krivičnu odgovornost dovoljan je i nehat na strani učinitelja.

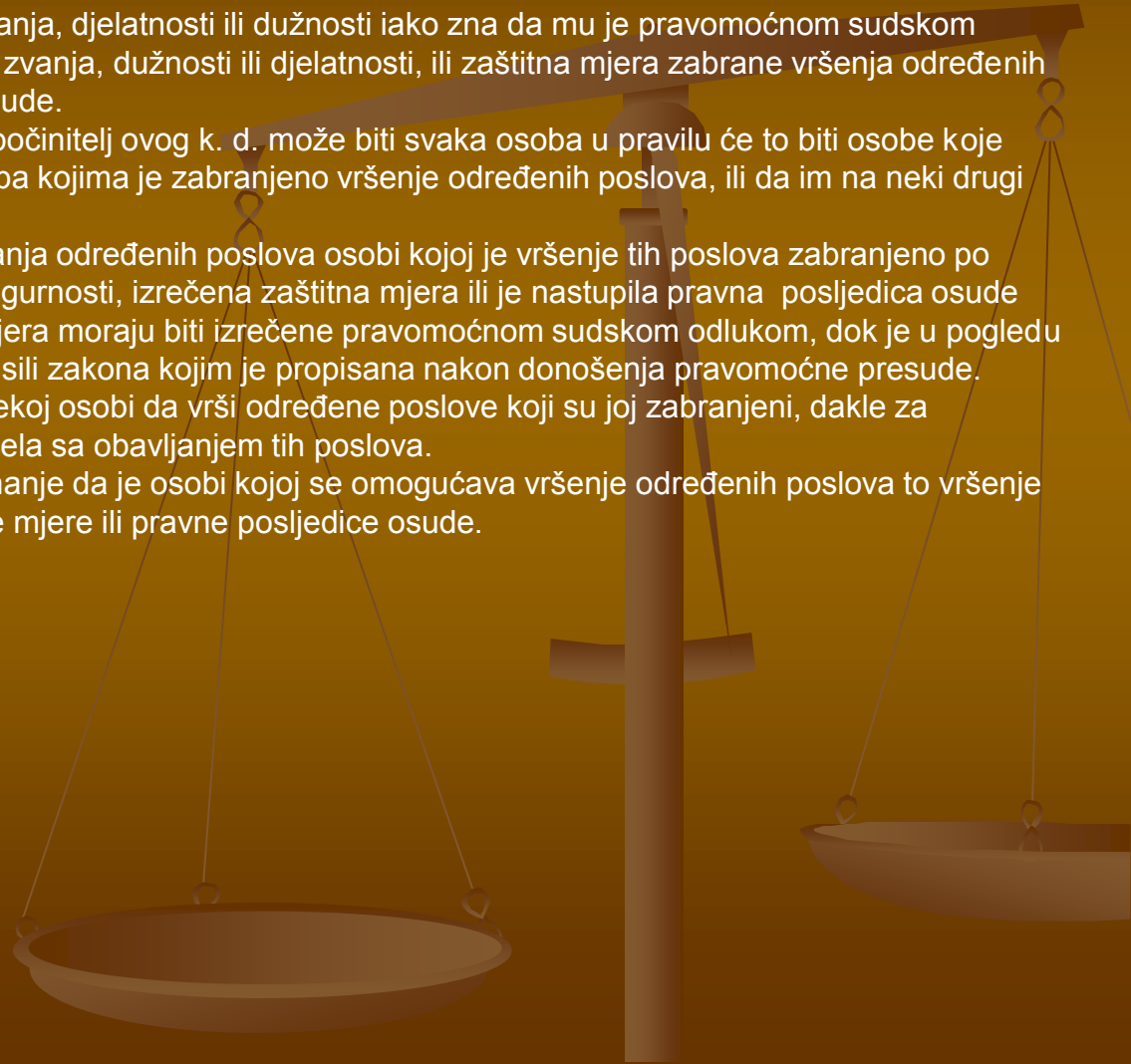
POVREDA SUDSKE ODLUKE O ZABRANI VRŠENJA ZVANJA, DJELATNOSTI ILI DUŽNOSTI (čl. 353. KZ FBiH)

Ovo k. d. čini ko drugome omogući obavljanje zanimanja, djelatnosti ili dužnosti iako zna da mu je pravomoćnom sudskom odlukom izrečena sigurnosna mjera zabrane vršenja zvanja, dužnosti ili djelatnosti, ili zaštitna mjera zabrane vršenja određenih dužnosti, ili da je takva zabrana pravna posljedica osude.

Iako iz zakonskog opisa bića ovog k. d. proizlazi da počinitelj ovog k. d. može biti svaka osoba u pravilu će to biti osobe koje imaju mogućnosti da odlučuju o primanju na rad osoba kojima je zabranjeno vršenje određenih poslova, ili da im na neki drugi način omogući da vrše te poslove.

Radnja učinjenja ovog djela je omogućavanje obavljanja određenih poslova osobi kojoj je vršenje tih poslova zabranjeno po nekom pravnom osnovu, kao što je izrečena mjera sigurnosti, izrečena zaštitna mjera ili je nastupila pravna posljedica osude koja sadrži tu zabranu. Mjera sigurnosti ili zaštitna mjera moraju biti izrečene pravomoćnom sudskom odlukom, dok je u pogledu pravne posljedice osude potrebno da je nastupila po sili zakona kojim je propisana nakon donošenja pravomoćne presude. Krivično djelo dovršeno je samim omogućavanjem nekoj osobi da vrši određene poslove koji su joj zabranjeni, dakle za nastupanje djela nije potrebno da je ta osoba i započela sa obavljanjem tih poslova.

U pogledu odgovornosti potreban je umišljaj, kao i znanje da je osobi kojoj se omogućava vršenje određenih poslova to vršenje zabranjeno uslijed izrečene mjere sigurnosti, zaštitne mjere ili pravne posljedice osude.

POBUNA OSOBA KOJIMA JE ODUZETA SLOBODA (čl. 354. KZ FBiH)

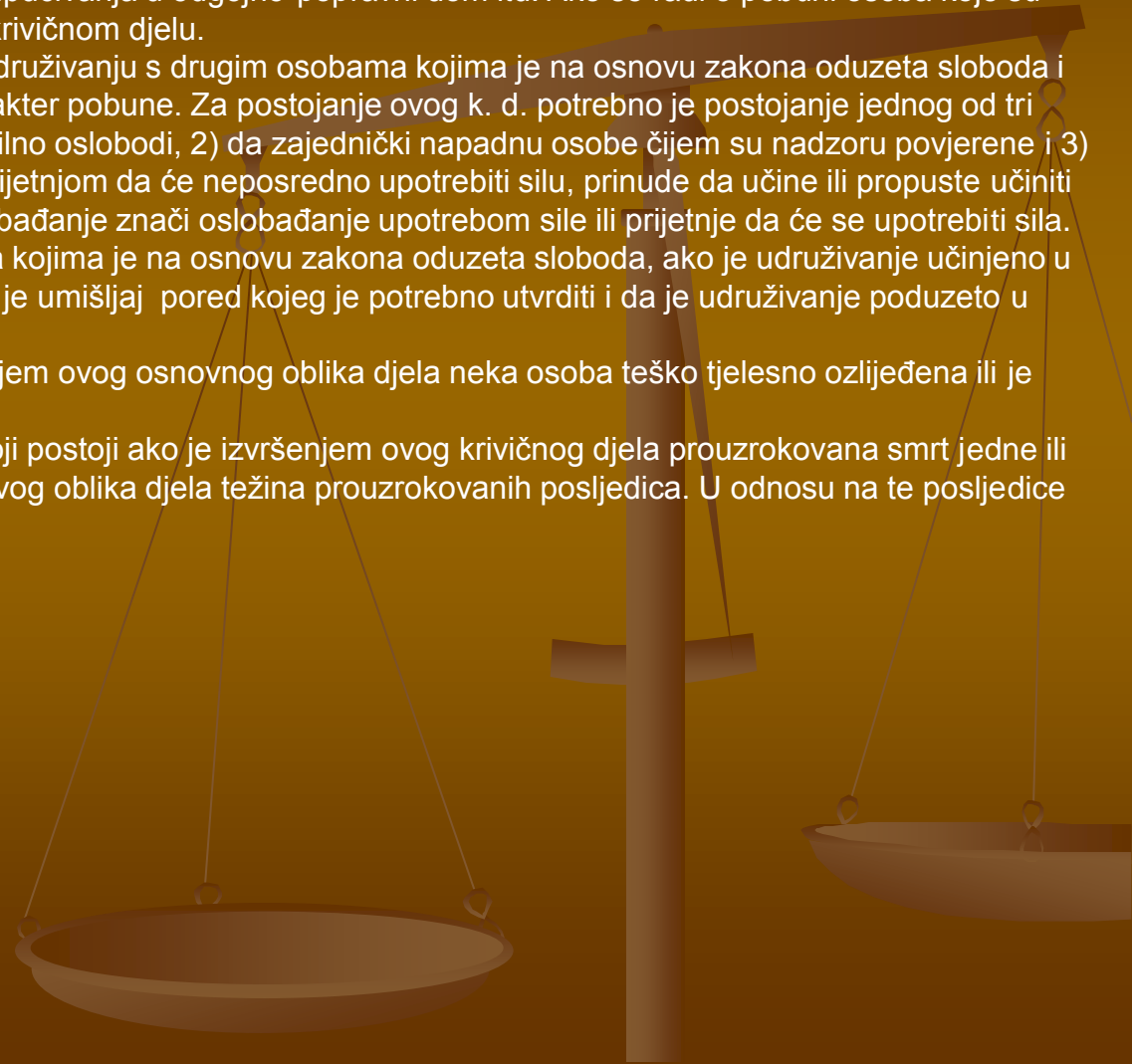
Ovo k. d. čini osoba kojoj je na osnovu zakona oduzeta sloboda, koja se udruži s drugim osobama kojima je na osnovu zakona oduzeta sloboda s ciljem da se nasilno oslobodi ili da te osobe zajednički napadnu osobe čijem su nadzoru povjerene, ili da ih silom ili prijetnjom da će izravno upotrijebiti silu prinude da učine ili propuste nešto učiniti što je protivno njihovoj dužnosti.

Učinitelj ovog k. d. može biti samo osoba kojoj je na osnovu zakona oduzeta sloboda. To je npr. osoba u pritvoru, osoba na izdržavanju kazne zatvora, dugotrajnog zatvora ili maloljetničkog zatvora, osoba koja izdržava neku od mjera sigurnosti institucionalnog karaktera, kao što je npr. obavezno liječenje od ovisnosti, kad se ta mjera izvršava u specijaliziranoj ustanovi, osobe prema kojima se primjenjuju odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni dom itd. Ako se radi o pobuni osoba koje su protupravno lišene slobode, neće se raditi o ovom krivičnom djelu.

Radnja učinjenja ovog krivičnog djela sastoji se u udruživanju s drugim osobama kojima je na osnovu zakona oduzeta sloboda i to s određenim ciljem koji tom udruživanju daje karakter pobune. Za postojanje ovog k. d. potrebno je postojanje jednog od tri alternativno postavljena cilja: 1) da se ta osoba nasilno oslobodi, 2) da zajednički napadnu osobe čijem su nadzoru povjerene i 3) da te osobe čijem su nadzoru povjerene, silom ili prijetnjom da će neposredno upotrebiti silu, prinude da učine ili propuste učiniti nešto što je protivno njihovoj dužnosti. Nasilno oslobađanje znači oslobađanje upotrebom sile ili prijetnje da će se upotrebiti sila. Djelo je dovršeno samim udruživanjem sa osobama kojima je na osnovu zakona oduzeta sloboda, ako je udruživanje učinjeno u navedenom cilju. Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj pored kojeg je potrebno utvrditi i da je udruživanje poduzeto u točno naznačenom cilju.

Teži oblik ovog krivičnog djela postoji ako je izvršenjem ovog osnovnog oblika djela neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzrokovana imovinska šteta većih razmjera.

Najteži oblik ovog djela propisan je st. 3. ovog čl. koji postoji ako je izvršenjem ovog krivičnog djela prouzrokovana smrt jedne ili više osoba. Dakle, kvalifikatorna okolnost je i kod ovog oblika djela težina prouzrokovanih posljedica. U odnosu na te posljedice mora postojati nehat na strani učinitelja.

BIJEG OSOBE KOJOJ JE ODUZETA SLOBODA (čl. 355. KZ FBiH)

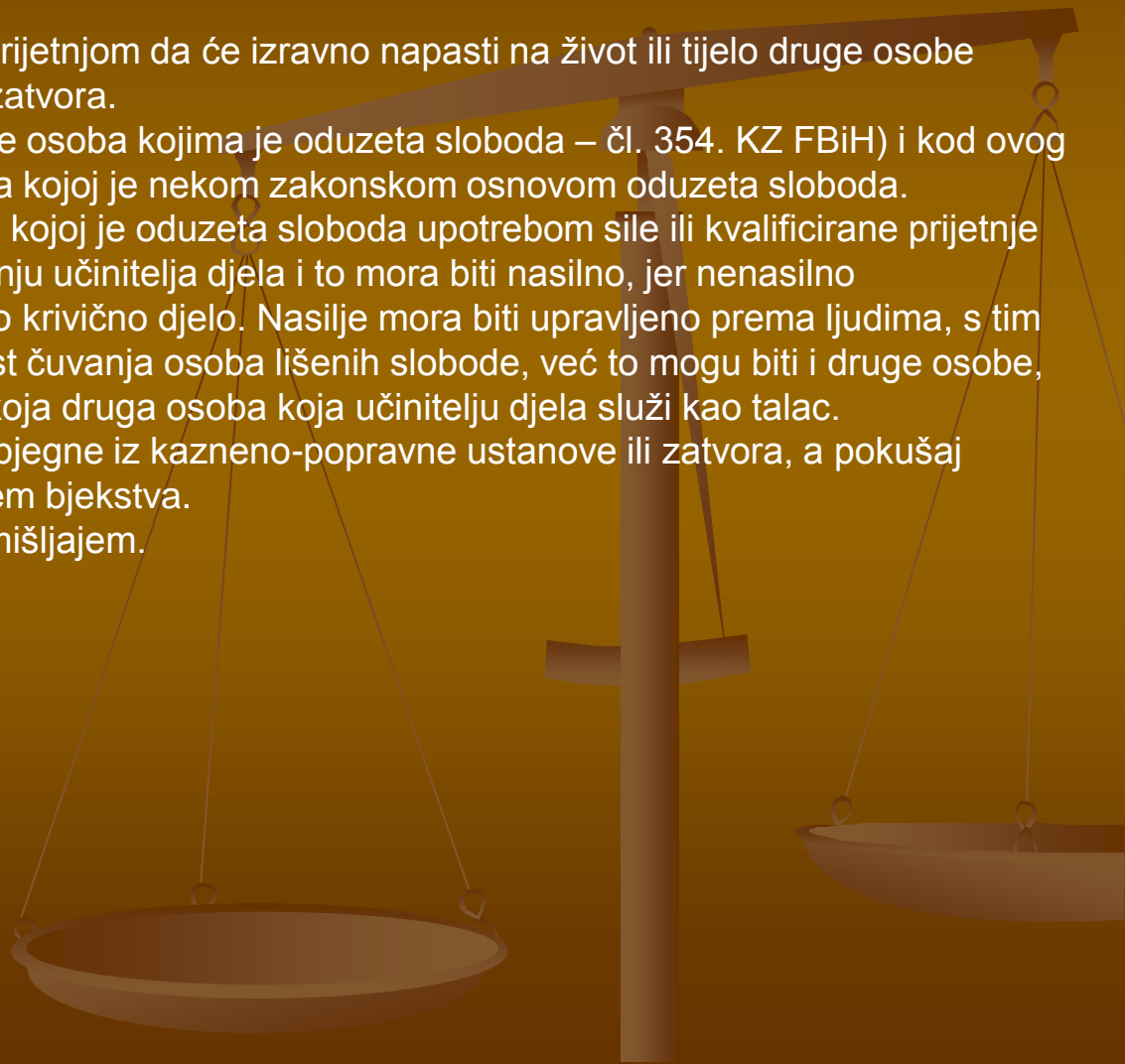
Ovo krivično djelo čini ko upotrebom sile ili prijetnjom da će izravno napasti na život ili tijelo druge osobe pobjegne iz kazneno-popravne ustanove ili zatvora.

Kao i kod prethodnog krivičnog djela (pobune osoba kojima je oduzeta sloboda – čl. 354. KZ FBiH) i kod ovog krivičnog djela učinitelj može biti samo osoba kojoj je nekom zakonskom osnovom oduzeta sloboda.

Radnja učinjenja sastoji se u bjekstvu osobe kojoj je oduzeta sloboda upotrebom sile ili kvalificirane prijetnje protiv neke osobe. Radi se o samooslobađanju učinitelja djela i to mora biti nasilno, jer nenasilno samooslobađanje, tj. bijeg ne predstavlja ovo krivično djelo. Nasilje mora biti upravljeno prema ljudima, s tim da to ne moraju biti osobe koje imaju dužnost čuvanja osoba lišenih slobode, već to mogu biti i druge osobe, kao npr. drugi zatvorenici, posjetoci, ili bilo koja druga osoba koja učinitelju djela služi kao talac.

Krivično djelo je dovršeno kada učinitelj pobjegne iz kazneno-popravne ustanove ili zatvora, a pokušaj postoji kad se upotrijebi sila ili prijetnja s ciljem bjekstva.

Ovo se krivično djelo može učiniti samo s umišljajem.

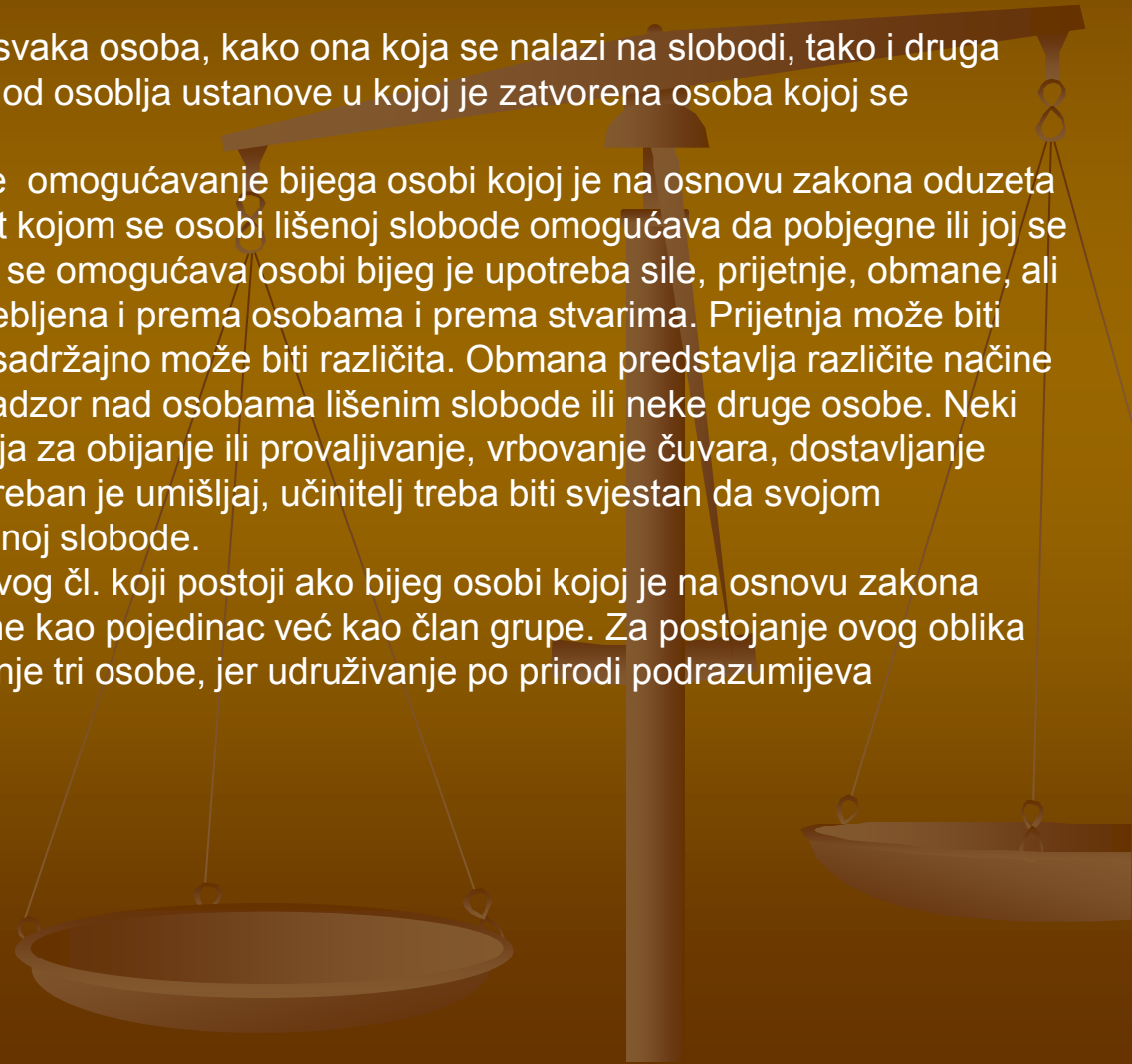
OMOGUĆAVANJE BIJEGA OSOBI KOJOJ JE ODUZETA SLOBODA (čl. 356. KZ FBiH)

Ovo djelo čini ko silom, prijetnjom, obmanom ili na drugi način omogući bijeg osobi kojoj je na osnovu zakona oduzeta sloboda.

Učinitelj ovog krivičnog djela može biti svaka osoba, kako ona koja se nalazi na slobodi, tako i druga osoba kojoj je oduzeta sloboda ili neko od osoblja ustanove u kojoj je zatvorena osoba kojoj se omogućava bijeg.

Radnja učinjenja ovog krivičnog djela je omogućavanje bijega osobi kojoj je na osnovu zakona oduzeta sloboda, odnosno to je svaka djelatnost kojom se osobi lišenoj slobode omogućava da pobjegne ili joj se u tome pomaže. Najtipičniji način kojim se omogućava osobi bijeg je upotreba sile, prijetnje, obmane, ali i svaki drugi način. Sila može biti upotrebljena i prema osobama i prema stvarima. Prijetnja može biti upotrebljena prema raznim osobama i sadržajno može biti različita. Obmana predstavlja različite načine dovođenja u zabludu osobe koja vrši nadzor nad osobama lišenim slobode ili neke druge osobe. Neki drugi način bi bio npr. dostavljanje oružja za obijanje ili provaljivanje, vrbovanje čuvara, dostavljanje odjeće itd. Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj, učinitelj treba biti svjestan da svojom djelatnošću omogućava bijeg osobi lišenoj slobode.

Teži oblik ovog k. d. propisan je st. 2. ovog čl. koji postoji ako bijeg osobi kojoj je na osnovu zakona oduzeta sloboda omogući učinitelj i to ne kao pojedinac već kao član grupe. Za postojanje ovog oblika djela smatra se da to moraju biti najmanje tri osobe, jer udruživanje po prirodi podrazumijeva dogovaranje tri ili više osoba.

POVREDA ZAKONA OD STRANE SUDIJE (čl. 357. KZ FBiH)

Prema odredbi čl. 357. KZ FBiH ovo krivično djelo čini sudija Ustavnog suda Federacije ili sudija suda u Federaciji koji s ciljem da drugom pribavi kakvu korist ili da mu nanese kakvu štetu, donese nezakonitu odluku ili na drugi način prekrši zakon.

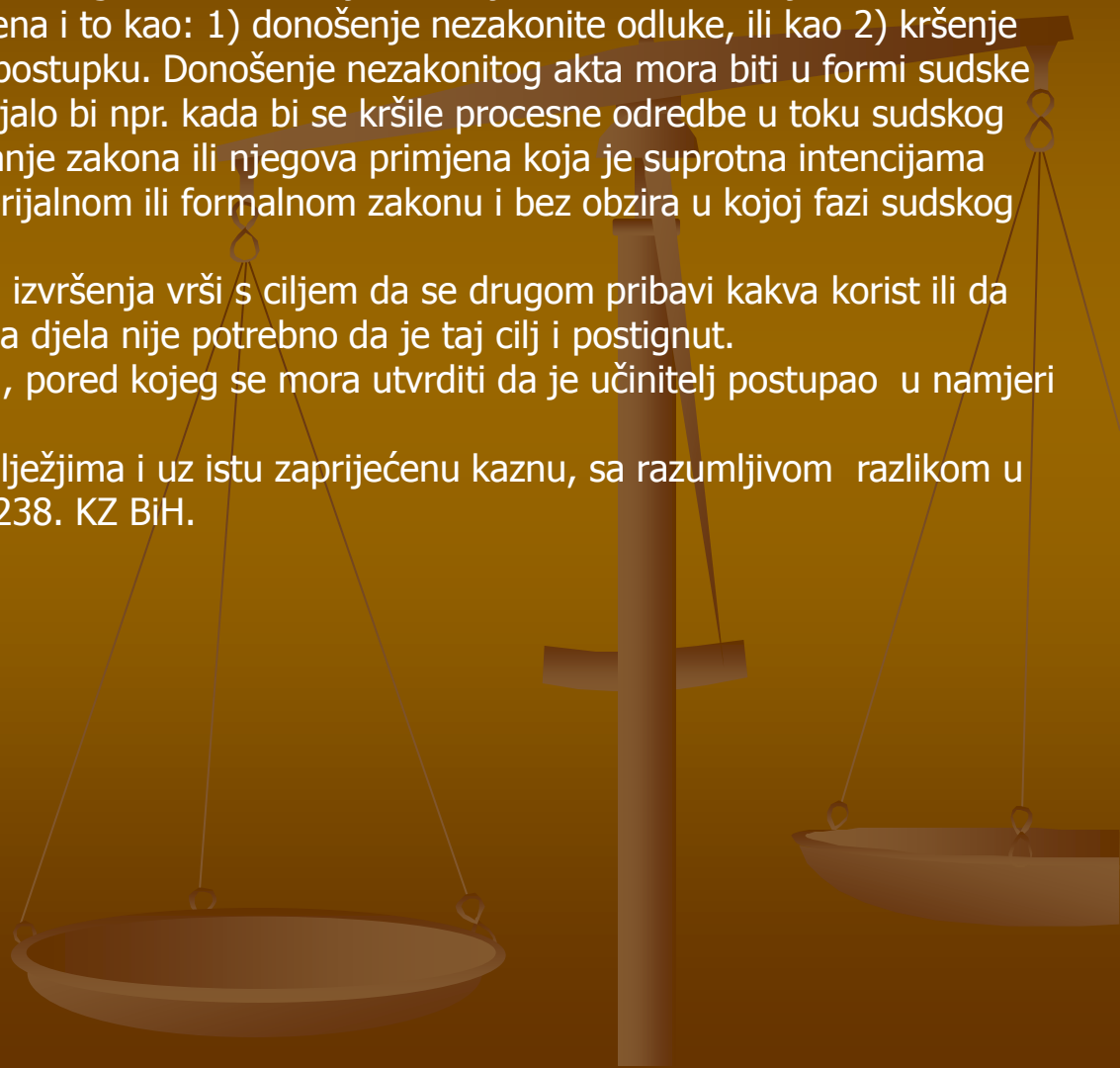
Učinitelj ovog djela može biti samo sudija Ustavnog suda Federacije ili sudija suda u Federaciji.

Radnja krivičnog djela alternativno je određena i to kao: 1) donošenje nezakonite odluke, ili kao 2) kršenje zakona na drugi način, ali samo u sudskom postupku. Donošenje nezakonitog akta mora biti u formi sudske odluke. Kršenje zakona na drugi način postojalo bi npr. kada bi se kršile procesne odredbe u toku sudskog postupka. To je, u stvari svako neprimjenjivanje zakona ili njegova primjena koja je suprotna intencijama zakonodavca, bez obzira da li se radi o materijalnom ili formalnom zakonu i bez obzira u kojoj fazi sudskog postupka se to čini.

Za postojanje djela potrebno je da se radnja izvršenja vrši s ciljem da se drugom pribavi kakva korist ili da mu se nanese kakva šteta. Za ostvarenje bića djela nije potrebno da je taj cilj i postignut.

Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj, pored kojeg se mora utvrditi da je učinitelj postupao u namjeri da se ostvari navedeni cilj.

Napomena: ovo krivično djelo je sa istim obilježjima i uz istu zapriječenu kaznu, sa razumljivom razlikom u pogledu učitelja, propisano i u odredbi čl. 238. KZ BiH.

■ **KRIVIČNA DJELA PROTIV JAVNOG REDA I PRAVNOG PROMETA** (Glava XXX KZ FBiH)

■ **1. Opće napomene**

U ovu grupu svrstana su krivična djela sa različitim neposrednim objektima krivičnopravne zaštite zbog čega nije moguće izvući ni minimum jedinstva svih tih djela kada se radi o grupnom zaštitnom objektu. U ovu su grupu svrstana različita krivična djela koja se po karakteru objekta zaštite ne mogu svrstati u druge glave zakona.

2. Sprječavanje službene osobe u vršenju službene radnje (čl. 358. KZ F BiH)

Ovo krivično djelo čini ko silom ili prijetnjom da će izravno upotrijebiti silu sprječi službenu osobu u vršenju službene radnje koju je poduzela u okviru svojih ovlasti ili je na isti način prisili na obavljanje službene radnje.

Učinitelj ovog krivičnog djela može biti svaka osoba.

Radnja izvršenja ovog krivičnog djela alternativno je određena i to kao: 1) sprječavanje službene osobe u vršenju službene radnje, ili 2) prisiljavanje službene osobe na vršenje službene radnje. Sredstvo prisiljavanja je sila ili prijetnja neposredne upotrebe sile. Sila i prijetnja primjenjuju se ili neposredno prije otpočinjanja službene radnje ili nakon što je službena radnja otpočeta, sve dok ta radnja traje. Posljedica sprječavanja je neizvršavanje službene radnje. Prisiljavanje znači činjenje službene radnje pod prinudom, tj. upotrebom sile ili prijetnjom neposredne upotrebe sile.

Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj. Teži oblik ovog djela propisan je st. 2. ovog čl. koji postoji ako je prilikom izvršenja osnovnog oblika djela službena osoba uvrijeđena, zlostavljana ili je lako tjelesno ozlijeđena ili je krivično djelo učinjeno prijetnjom upotrebe oružja. Kvalifikatorne okolnosti su nanošenje uvrede, zlostavljanja, nanošenje lake tjelesne povrede ili prijetnja upotrebom oružja prema službenoj osobi. Najteži oblik ovog k. d. propisan je st. 3. ovog čl. koji postoji kad se oblici ovog djela učine prema službenoj osobi pri obavljanju poslova javne sigurnosti ili sigurnosti Federacije, ili dužnosti čuvanja javnog reda, hvatanja učinitelja k. d. ili čuvanja osobe lišene slobode. Odredbom st. 4. ovog čl. propisana je mogućnost oslobađanja od kazne učinitelja djela ako je bio izazvan protuzakonitim ili grubim ponašanjem službene osobe.

NASILNIČKO PONAŠANJE (čl. 362. KZ FBiH)

Ovo krivično djelo čini ko grubim vrijeđanjem ili zlostavljanjem drugog, nasiljem prema drugom, izazivanjem tuče ili naročito drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrožava građanski mir.

Učinitelj ovog djela može biti svaka osoba. Radnja izvršenja alternativno je određena i to kao: 1) grubo vrijeđanje drugog, 2) zlostavljanje drugog, 3) vršenje nasilja prema drugome, 4) izazivanje tuče, 5) kao naročito drsko ponašanje i 6) kao bezobzirno ponašanje. Za postojanje djela, uz ostale uvjete, dovoljno je poduzimanje bilo koje navedene radnje. Grubo vrijeđanje podrazumijeva teže oblike napada na čast i ugled druge osobe. Dok grubo zlostavljanje označava takve postupke kojim se izazivaju fizičke nelagodnosti većeg intenziteta, ali se ne radi o tjelesnim povredama. Vršenje nasilja prema drugom je upotreba fizičke ili psihičke prinude, kao npr. da vrši određenu djelatnost, da ostane u određenom položaju itd. Izazivanje tuče je izazivanje fizičkog obračuna između dvije ili više osoba. Naročito drsko ili bezobzirno ponašanje podrazumijeva sva ona ponašanja koja su u gruboj suprotnosti sa prihvaćenim pravilima ponašanja u određenoj socijalnoj sredini. Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj. Djelo je dovršeno kada je uslijed poduzimanja neke od navedenih radnji izvršenja došlo do ugrožavanja građanskog mira, što znači da je ponašanje učinitelja izazvalo duševni mir, osjećaj straha ili osjećaj osobne nesigurnosti kod građana. Odredbom st. 2. ovog čl. propisan je teži oblik ovog k. d. koji postoji kad je osnovni oblik djela učinjen u sastavu grupe ljudi, ili je došlo do teškog poniženja više osoba ili je drugom nanesena laka tjelesna povreda.

■ **SKIDANJE ILI POVREDA SLUŽBENOG PEČATA ILI ZNAKA (čl. 366. KZ FBiH)**

Ovo krivično djelo vrši ko skine ili povrijedi službeni pečat ili znak koji je ovlaštena osoba postavila radi osiguranja predmeta ili prostorije, ili ko bez skidanja ili povrede pečata ili znaka otvori osigurani predmet ili uđe u takvu prostoriju. Objekt krivičnopravne zaštite kod ovog k. d. su predmeti ili prostorije na koje su stavljeni službeni pečati ili znaci.

Učinitelj ovog krivičnog djela može biti svaka osoba.

Radnja učinjenja alternativno je određena i može se sastojati u: 1) skidanju službenog pečata ili znaka 2) u povredi službenog pečata ili znaka, 3) u otvaranju osiguranog predmeta 4) u ulasku u osiguranu prostoriju bez skidanja ili povrede službenog pečata ili znaka.

Objekt radnje ovog krivičnog djela su službeni pečati ili znaci kao simboli koji se stave na prostorije ili predmete i praktično znače obavještenja za druge osobe da bez odobrenja u te prostorije ne smiju ulaziti ili da te prostorije ne smiju otvarati.

Kod ovih oblika radnje djelo je dovršeno kad je službeni pečat ili znak skinut ili povrijeđen, odnosno ulaskom u osiguranu prostoriju ili otvaranjem osiguranog predmeta.

Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj.

■ LAŽNO PREDSTAVLJANJE (čl. 369. KZ FBiH)

Krivično djelo lažno predstavljanje iz čl. 369. KZ FBiH čini ko se s ciljem da sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili da drugom nanese kakvu štetu, lažno predstavlja kao službena ili vojna osoba ili neovlašteno nosi oznake službene osobe ili vojne osobe. Učinitelj ovog krivičnog djela može biti svaka osoba.

Radnja krivičnog djela alternativno je određena i može se sastojati u: 1) lažnom predstavljanju ili u 2) neovlaštenom nošenju oznaka službene ili vojne osobe. Prvi oblik radnje postoji kad se učinitelj neposrednom izjavom lažno predstavlja da je službena ili vojna osoba, iako to nije, ili se to čini posredno tj. ponašanjem iz kojeg se može zaključiti da je u pitanju službena ili vojna osoba, koja to u stvari nije. Drugi oblik radnje je neovlašteno nošenje oznaka službene ili vojne osobe, što znači da se s tim oznakama učinitelj pojavljuje u određenoj sredini i time ostavlja utisak da se radi o službenoj ili vojnoj osobi. Pojam oznaka široko se tumači, pa to može biti ne samo kompletna uniforma, već samo dio te uniforme, kao što je npr. jakna ili kapa, ili neki znak koji označava pripadnost nekoj službi kao što je policija, carina, određeni rod vojske, određena jedinica itd.

Za ostvarenje bića ovog krivičnog djela neophodno je potrebno da učinitelj postupi u cilju da sebi ili drugom pribavi kakvu korist, koja ne mora biti samo imovinska, ili sa ciljem da se drugome nanese kakva šteta. Za postojanje ovog djela mora se utvrditi da je učinitelj postupao s nevedenim ciljem, dok nije bitno da je stvarno i postignut cilj prema kojem je učiniteljeva namjera bila upravljena.

Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj, pored kojeg se mora dokazati i postupanje u točno naznačenom cilju. Poseban oblik ovog djela predviđen je u st. 2. ovog čl. i čini ga ko izvrši kakvu službenu radnju koju je ovlaštena izvršiti samo određena službena osoba. Ovdje se ne traži i utvrđenje namjere dovoljno je samo poduzimanje određene radnje za čije je izvršenje ovlaštena samo određena službena osoba. Takve su radnje npr. pretresanje prostorija ili osoba, lišavanje slobode učinitelja k. d. ili carinski pretres koji mogu izvršiti samo carinici. Djelo je dovršeno poduzimanjem radnje na koju je ovlaštena samo određena službena osoba. Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj koji obuhvaća svijest o poduzimanju radnje koju je ovlaštena izvršiti samo određena službena osoba, a ne i učinitelj ovog krivičnog djela.

■ **SAMOVLAŠĆE (čl. 370. KZ FBiH)**

Ovo krivično djelo čini ko upotrebom sile ili ozbiljne prijetnje pribavlja neko svoje pravo ili pravo za koje smatra da mu pripada. Učinitelj ovog djela može biti svaka osoba.

Radnja krivičnog djela određena je kao pribavljanje nekog svog prava ili prava za koje učinitelj smatra da mu pripada. Bit ovog k. d. je u pribavljanju nekog svog prava priznatog ili pretpostavljenog prava zaobilaženjem nadležnih državnih organa čime se istovremeno dovodi u pitanje i autoritet tih organa. Smisao ove inkriminacije je da se građani odvrate od samovlasnog ostvarivanja svojih prava, jer za to postoje sudovi i drugi nadležni državni organi.

Djelo je dovršeno kad je učinitelj neko svoje pravo, ili pravo za koje smatra da mu pripada, samovlasno pribavio.

Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj.

Odredbom st. 2. ovog čl. propisan je teži oblik ovog k. d. koji postoji u slučaju kad je osnovni oblik djela učinjen u sastavu grupe ljudi ili udruženja organiziranog radi učinjenja tog krivičnog djela. Kvalifikatorna okolnost je izvršenje djela u sastavu grupe ili udruženja što znači od strane više međusobno organiziranih učinitelja. U odnosu na tu okolnost mora postojati umišljaj.

■ NEDOZVOLJENO DRŽANJE ORUŽJA ILI EKSPLOZIVNIH MATERIJA (čl. 371. KZ FBiH)

Ko neovlašteno izradi, popravi, proda, nabavi ili razmjeni vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije, ili ko neovlašteno drži vatreno oružje, municiju, ili eksplozivne materije čija nabavka građanima uopće nije dozvoljena čini krivično djelo nedozvoljenog držanja oružja ili eksplozivnih materija iz čl. 371. KZ FBiH. Iz dispozicije ovog krivičnog djela proizlazi da je nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija krivično djelo blanketnog karaktera. Učinitelj ovog djela može biti bilo koja osoba.

Radnja učinjenja ovog k. d. alternativno je određena i to kao: 1) izrađivanje, 2) prepravljavanje, 3) prodaja, 4) nabavljanje 5) vršenje razmjene, odnosno 6) neovlašteno držanje vatrenog oružja, municije ili eksplozivnih tvari čije nabavljanje građanima nije uopće dozvoljeno. Sve navedene djelatnosti moraju se poduzimati neovlašteno, što znači da su poduzete protivno propisima kojima je određen postupak, način i uvjeti pod kojima se te djelatnosti mogu obavljati.

Djelo se smatra dovršenim poduzimanjem neke od djelatnosti koja je kao radnja izvršenja navedena u zakonu, a koja predstavlja neovlaštenu izradu ili promet vatrenog oružja, municije ili eksplozivnih sredstava ili njihovo neovlašteno držanje.

Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj, koji obuhvaća svijest o protupravosti poduzete radnje izvršenja.

Teži oblik djela propisan je st. 2. ovog čl. koji postoji ako je predmet djela veća količina vatrenog oružja, municije ili eksplozivnih materija.

Mogućnost blažeg kažnjavanja predviđena je st. 3. ovog čl. za učinitelja koji dobrovoljno preda navedena sredstva nadležnom organu. Ovom se odredbom stimulatивно djeluje na osobe koje su učinitelji ovog djela da nadležnom organu predaju vatreno oružje.

■ KRIVOTVORENJE ISPRAVE (čl. 373. KZ FBiH)

Krivično djelo krivotvorenja isprave čini ko izradi lažnu ispravu ili preinači pravu ispravu s ciljem da se takva isprava upotrijebi kao prava, ili ko lažnu ili preinačenu ispravu upotrijebi kao pravu ili je nabavi radi upotrebe.

Ovom se inkriminacijom štiti sigurnost i zakonitost pravnog prometa.

Predmet ovog krivičnog djela je isprava. Prema odredbi čl. 2. st. 26. KZ isprava je svaki predmet koji je podoban ili je određen da služi kao dokaz kakve činjenice koja je od značaja za pravne odnose. To je opći ili širi pojam isprave. Pod pojmom isprave u užem smislu koji se u pravnom prometu češće upotrebljava, smatra se izjava neke osobe koja je data u pisanoj formi, a koja se odnosi na neku pravno relevantnu okolnost. Takva isprava izražava volju njenog izdavatelja bez obzira da li je to fizička ili pravna osoba. Ta izjava mora biti pravno relevantna, mora se odnositi na neku okolnost koja je od značaja za pravne odnose. Isprave u užem smislu dijele se na privatne i javne, odnosno službene kao poseban oblik javnih isprava, zatim na originalne isprave i prijepise, odnosno duplikate itd.

Učinitelj ovog djela može biti svaka osoba.

Radnja učinjenja ovog k. d. alternativno je određena i to kao: 1) izrada lažne isprave, 2) preinačenje prave isprave u namjeri da se upotrijebi kao prava, 3) kao upotreba lažne ili preinačene isprave kao prave, ili kao 4) nabavljanje lažne ili preinačene isprave radi upotrebe.

Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj, pored kojeg se mora dokazati da je učinitelj postupao s ciljem da se krivotvorena isprava upotrijebi kao prava.

Teži oblik ovog k. d. postoji ako se krivotvorenje učini u pogledu javne isprave, oporuke, mjenice, čeka, javne ili službene knjige koja se po zakonu mora voditi.

■ **OVJERAVANJE NEISTINITOG SADRŽAJA (čl. 375. KZ FBiH)**

Ovo krivično djelo čini ko dovođenjem u zabludu nadležnog organa učini da on u javnoj ispravi, zapisniku ili knjizi ovjeri štogod neistinito što treba služiti kao dokaz u pravnom prometu.

Učinitelj ovog djela može biti svaka osoba.

Radnja izvršenja k. d. sastoji se u navođenju nadležnog organa da ovjeri štogod neistinito. Navođenje se vrši dovođenjem u zabludu nadležnog organa, koje se najčešće ostvaruje usmeno ili pismeno, tj. izjavama koje se daju nadležnom organu. Na taj način nastaje isprava s neistinitim sadržajem. Krivično djelo se smatra dovršenim kad je nadležni organ koji je doveden u zabludu ovjerio nešto neistinito u javnoj ispravi, zapisniku ili knjizi, što će služiti kao dokaz u pravnom prometu.

Za krivičnu odgovornost je potreban umišljaj.

Odredbom st. 2. ovog čl. propisan je drugi oblik ovog krivičnog djela kojim je inkriminirana upotreba javne isprave, zapisnika ili knjige iako učinitelj zna da su neistiniti. Za postojanje djela neophodno je potrebno da osoba koja ih upotrebljava zna da su isprava, zapisnik ili knjiga neistiniti. Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj, koji, s obzirom na znanje učinitelja da se upotrebljava isprava, zapisnik ili knjiga koji su neistiniti, može biti samo direktni.

IZDAVANJE I UPOTREBA NEISTINITE LIJEČNIČKE ILI VETERINARSKJE SVJEDODŽBE (čl. 376. KZ FBiH)

Ovo krivično djelo čini doktor medicine, doktor stomatologije ili veterinar koji izda neistinitu liječničku ili veterinarsku svjedodžbu znajući da je neistinita.

Učinitelj ovog krivičnog djela može biti samo doktor medicine, stomatologije ili veterinar.

Radnja učinjenja sastoji se u izdavanju neistinite liječničke ili veterinarske svjedodžbe. Izdavanje znači sačinjavanje te svjedodžbe i predaju određenoj osobi. Sama svjedodžba ili uvjerenje odnosi se ili na zdravstveno stanje neke osobe ili na zdravstveno stanje stoke ili domaćih životinja. Svjedodžba ili uvjerenje mora biti neistinito, tj. da njegova sadržina ne odgovara stvarnom stanju. Za postojanje ovog djela potrebno je da njezin izdavalatelj zna da je uvjerenje ili svjedodžba neistinita. Djelo je dovršeno kad je liječnička ili veterinarska svjedodžba izdata, s tim da za postojanje djela nije neophodno da je ta svjedodžba i upotrebljena. Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj, s obzirom da učinitelj zna da je svjedodžba koju izdaje neistinita.

Odredbom st. 2. ovog čl. inkriminirana je upotreba neistinite liječničke, odnosno veterinarske svjedodžbe od osobe koja zna da je ta svjedodžba neistinita. Način na koji je učinitelj došao do neistinitog uvjerenja nije od značaja za postojanje ovog krivičnog djela. Bitno je samo to da on upotrebljava liječničku, odnosno veterinarsku svjedodžbu i da pri tome zna da je ona neistinita.

U pogledu krivnje moguć je samo direktni umišljaj.

NADRIPISARSTVO (čl. 377. KZ F BiH)

Ovo krivično djelo čini ko se nemajući propisanu stručnu spremu, neovlašteno za nagradu bavi ukazivanjem pravne pomoći.

Učinitelj ovog krivičnog djela može biti svaka osoba. To može biti i osoba sa završenim pravnim fakultetom, ako nije ovlaštena da drugima pruža pravnu pomoć.

Radnja izvršenja sastoji se u neovlaštenom bavljenju pružanja pravne pomoći. Tu se podrazumijevaju različite djelatnosti kojima se drugima pomaže pri poduzimanju pravnih poslova, kao što je npr. davanje pravnih savjeta, sastavljanje određenih podnesaka itd. To se mora činiti neovlašteno i to su uglavnom osobe koje nemaju odgovarajuću stručnu spremu ali to mogu biti i stručne osobe koje iz određenih razloga nemaju ovlaštenje za takvu djelatnost kao npr. advokat pod suspenzijom.

Pojam "bavljenje" podrazumijeva češće, višestruko poduzimanje djelatnosti pružanja pravne pomoći uz spremnost učinitelja da se i dalje te djelatnosti ponavljaju. Za istaknuti je da jednokratno izvršenje djela nije dovoljno za njegovo postojanje.

Za postojanje ovog djela potrebno je i to da se neovlašteno pružanje pravne pomoći vrši za nagradu, koja je primljena ili samo ugovorena, a koja može obuhvatiti bilo koji oblik imovinske koristi, kao npr. novac, davanje u naturi itd.

Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj, koji treba obuhvatiti svijest o neovlaštenom pružanju pravne pomoći i svijest da se to čini za nagradu.

■ **POVREDA MIRA POKOJNIKA (čl. 379. KZ F BiH)**

Ovo krivično djelo čini ko neovlašteno prekopa, razruši ili ošteti ili na drugi način grubo oskrvne grob ili drugo mjesto ukopa ili spomen na umrle.

Ovom se inkriminacijom štiti grob ili drugo mjesto na kome se umrli sahranjuju, kao mjesta posljednjeg čovjekovog počivališta. Za postojanje djela nije bitno da se radi o grobu, grobnici, podignutom spomeniku, mjestu gdje su položene urne sa pepelom, zajedničke grobnice ili grobnice izvan groblja.

Učinitelj ovog djela može biti svaka osoba.

Radnja učinjenja alternativno je određena i može se sastojati u: 1) prekopavanju, 2) rušenju, 3) oštećenju ili u 4) nekoj drugoj djelatnosti koja predstavlja grubo sknavljenje groba ili drugog mjesta ukopa ili spomena na umrle.

Za krivičnu odgovornost potreban je umišljaj koji obuhvaća svijest da se poduzetom radnjom grubo povređuje mir pokojnika i svijest da se to čini neovlašteno, tj. protupravno.

Teži oblik ovog krivičnog djela propisan je st. 2. ovog čl. kojeg čini ko neovlašteno iskopa, odnese, ošteti, uništi, sakrije ili premjesti organ, dio tijela ili pepeo umrle osobe, ili ko oskrvne organ umrle osobe.